

NATSI SIMIST&RUSSISMIST

1. Jaanuaris 1930. aastal läks küsitav maksmata üüri pärast tülli naisest majaomanikuga, kelle juures ta korterit üüris. Omanik pöördus oma surnud abikaasa kommunistidest sõprade poole, kes nõustusid küsitava läbi peksema ja korterist välja tõstma. 14. jaanuaril avas ta teadmatuses korteriukse kahele mehele, kellest üks teda tulistas, tabades küsitavat vasakult poolt suukoopasse. Raskelt haavatu viidi haiglasse, kus ta algul paranes, kuid 23. veebruaril suri haiglast saadud veremürgistusse. Goebbels oli otsinud kedagi, kellest saaks natsistide märter ning ta nägi selles tulistamises võimalust propaganda suurendamiseks. Hitler nimetas küsitavat "veretunnistajaks", kelle laulust oli saanud "lahinguhümn miljonite jaoks" ja kelle eluohver oli

"kivist ja pronksist kestmam monument". **Nimetage küsitav!?**

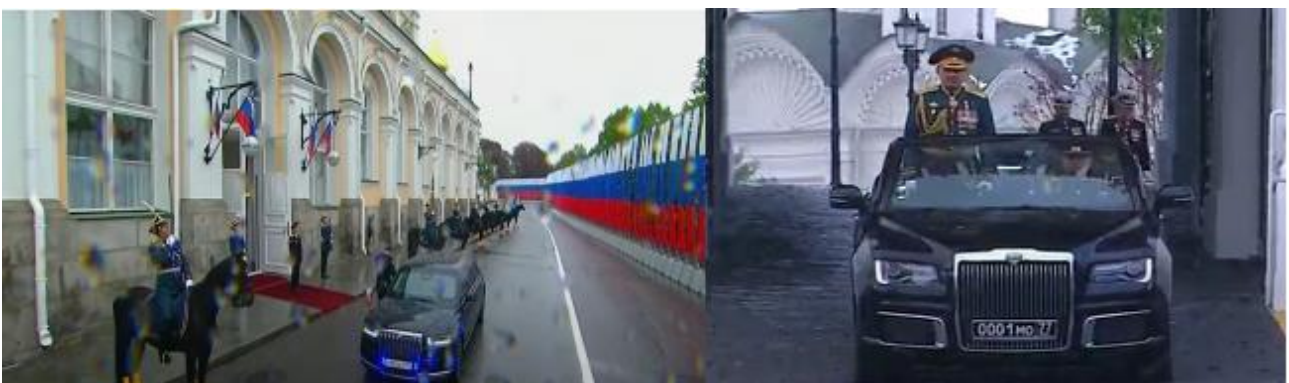
<https://www.youtube.com/watch?v=QGOLNX7oIMM> al 35 sek

2. Pärnus sündinud Henry Victor Dicks (1900 – 12. juuli 1977) oli Briti psühhiaater. Ta kasutas oma sõjaaegseid kogemusi, et arendada seisukohti autoritaarse isiksuse ja autoritaarsete režiimide kollektiivse psühhopatoloogia kohta. **Nimetage tema kuulsaim patsient, kes määrati tema hoole alla II maailmasõja ajal ja kellest ta hiljem ka monograafia kirjutas!?**

3. On omamoodi sümbolne, et küsitav läks manalateele 10. detsembril ehk rahvusvahelisel inimõiguste päeval, seda aastal 2006. Ehkki tegemist oli endise presidendiga, otsustati La Moneda palees, et riiklikke matuseid ei korraldata - ta maeti kindralina. Tunnustavaid järelehüüdeid tuli Henry Kissingerilt, kes käsikäes Luure Keskagenduuriga (CIA) oli üks lahkunu peamisi innustajaid, ja ka Chicago poistelt (Chicago Boys), kes juurutasid küsitava kodumaal Milton Friedmani liberaalset majandusmudelit. 1991. aastal hakkas Mart Laar midagi samalaadset Eestis läbi viima. **Kellest on jutt?**

4. Putin inauguratsiooniil 7. mail läbis soomustatud mudeliga Kremli suisa 500 meetrit ning Šoigu 9. mai paraadil sõitis küll rohkem ja seda isegi kabrioletis. **Nimetage automark!?**

5. Juba vene böliinade tegelastel olid analooge mitteomavad sõidukid. Loll-Ivan kimas ringi vene ahjuga jne. Kõige lennukam tegelane oli inimsööjast nõid Baaba-Jagaa. **Millist õhusõidukit ta algselt ja põhiliselt kasutas?**

NATSI SIMIST&RUSSISMIST

6. Inglisekeelne Hollywood'lik 1972.aasta nägemus natsismi tekkimisaastatest Saksamaal. Nimetage see 8 Oscarit võitnud muusikaline draamafilm!?

Tomorrow Belongs to Me

<https://www.youtube.com/watch?v=SDuHXTG3uyY>

7. Mitmes Moskoovia tsaar-füüreri ametisse pühitsemise protseduur toimus Kremli 7. mail 2024 ?

Ülaloleval pildilt on näha, et vande andmisel kasutatakse kahte regaali: paremal käel on sobivaks disainitud konstitutsioon ja vasakul presidendi ametiraha või -kett.

8. Millise looma punaseks värvitud nahka on köidetud konstitutsioon?

Isenesest mõistetavalt venemaa looduses neid soomuselisi roomajaid ei leidu kuigi nende levila on lai: teda esineb kõikjal Aafrikas peale Maroko, Araabia poolsaarel, Iraanis, Kesk-, Lõuna- ja Kagu-Aasias, Indoneesias, Filipiinidel, Uus-Guineas, mitmel India ookeani ja Lõuna-Hiina mere saarel ning Austraalias. Küsitavate hulka kuulub üks kõige suurematest tänapäevastest roomajatest, mis võib kasvada üle 3 meetri pikaks. Pisima, Austraalias elava pikkus ei ületa 20 sentimeetritki. Lähim koht, kus ühte neist, ja nimelt *Savannah Monitori*, näha saab, on Metsküla,

9. Presidendi ametiraha või -keti võttis kasutusele 1996.aastal Boris Jeltsin. Ainuke kord, kui Putinit on sellega nähtud avalikkuse ees oli ametivõimu üleandmisel. Võib pisut spekuloida selle üle, et miks Putin nii uhket regaali ei kann?

10. Missugune oli Šoigu täpne ametinimetus alates 7.mai kella 12.04-st kuni 12.maini 2024? Jätame riigi nimetuse kõrvale!

ÜLELOOMULIKKU

11. Tartu mäluasjajamuseumis oli 2024.aasta alguses avatud näitus "Motankad – iidset Ukraina kaitsenukid". Näitusel oli väljas mitukümmend nukku – igaüks kannab endas kindlat kaitsevõimet. Motankaid on Ukrainas enda kaitsmiseks tehtud juba sadu aastaid. Ukraina kaitsenukkude oluliseks tunnuseks on aga näo peal olev rist - see annab nukule veel tuge ja võimu juurde. Rist on ju iidne kaitsesümbol. Sarnaselt soome-ugri rahvastele on komme, et nukkudele ei tehta nägu. **Miks?** Üldtunnustatud põhjusi on kaks – 2 punkti saamiseks sobivad mõlemad variandid.

MOTANKA - Verba (Official Video) | Napalm Records
<https://www.youtube.com/watch?v=Dx7lRWJyMeY>

12. Küsitav on taarausümbolne märk. Väike, ümmargune kapsel on valmistatud metallist, tavaliselt hõbedast. Ümmarguse kujuga kapsli keskel on sile pind, mida ümbritseb kõrgem äär, ring. Ring on meie teadvuse piiriks. Selle järele tuleb tundmatus,

millest kord võib tungida ka kaugemale, vastavalt inimese vaimsele arenemisele. Üle seesmise sileda pinna läheb joon, mis kujutab eluteed. Inimene tuleb tundmatuses ja elulõpul läheb samuti tundmatusse. Elutee joonel on stiliseeritud uritule leek, mis valmistatud kullast. **Kuidas nimetatakse taarausulist kaelas kantavat ripatsit, mille nimetus on kokku pandud sõnadest tõde, elu ja tee?**

13. Kaitsemulett Mjöllnir (vanaskandinaavia keelest Mjöllnir) on põhjamaade mütoloogias kaitse, pühitsemise ja pühitsuse sümbol. Müüdi järgi saavad Mjöllniriga vehkida ainult need, keda peetakse vääriliseks. **Mis nimeline jumal kasutas Mjöllniri nii hävitava relvana kui ka jumaliku instrumendina õnnistuste andmiseks?**

14. Esoteerikas hinnatud abivahendite hulgas müüakse ja ilmselt ka ostetakse **koproliti, mis hõlbustab ja edendab iidseid tarkusi ja kanaleid Akaši kroonikatesse. Usutakse, et ta suurendab telepaatiat, parandab sooritust, eriti edu äris ja võimaldab meil end halva eest kaitsta. Mis asi koprolit on?**

15. Mida tähendab fraas **Halleluuja** (heebria keeles הללו יה *hallelu Jah*, ladina keeles *alleluia*) ?

SAARED

16. Muusika ja sõnade autor? Mõlemad õiged – 2p, pool õiget vastust – 1p.

1885-1959

1883-1956

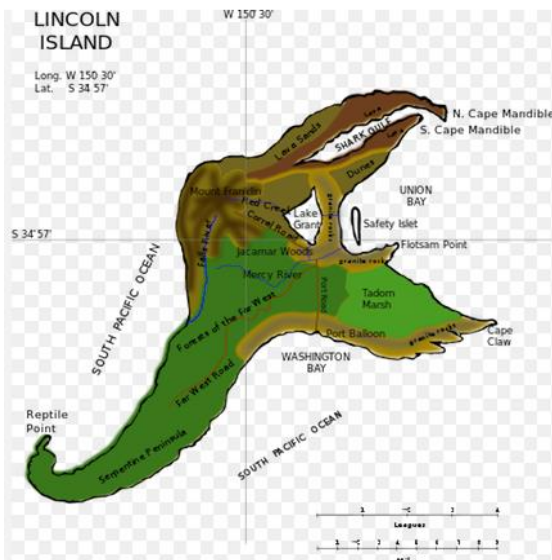

OMA SAAR 1.mail 2022 TLÜ aulas Esitavad: TLÜ meeskoor ja TTÜ meeskoor Solist Kalle Sepp
https://www.youtube.com/watch?v=_mwjbf_miyo al 25sek

17. Kaks pildidel nähtavat saart kannavad tõlkes ühte ja sama nime. Neid on mujal maailmas veel kümneid, aga need ei ole eestlastele eriti tuttavad. Milline eestikeelne sõna ühendab neid saari? 2 punkti saate, kui kirjutate mõlema saare originaalnimed.

18. Mis nimega teame vasakpoolsel kaardil nähtavat Vaikse ookeani lõunaosa saart?

19. Taprobana saare kaart Sebastian Münster 1546.aasta teosest “Kosmograafia”. Saare tänapäevane nimi!?

20. Selles saareriigis julgustatakse reisimist hääletamise abil. Linnade juures on „kollased punktid“, kus spetsiaalsed ametimehed peatavad autosid, et need hääletajad peale võtaks. Valitsusautode puhul on hääletajate pealevõtmine kohustuslik. Seda kõike vähemalt teoorias, praktikas siiski suurem osa autosid ei peatu ja need ametimehed ei pruugi olla kohal või ei pruugi olla väga abivalmid. Mis saareriigist on jutt?

SPORT

21. Mäetagusel elav Eesti üks paremaid pikamaajooksjaid Kaisa Kukk võitis trepikooksu maailmameistrivõistlustel pronksmedali. **Mis riigis need võistlused toimusid?** Ainult riigi ametliku nime eest saab 2 punkti, üldkasutatav nimi annab vaid 1 punkti,

NiNi - HUNG UP (..... Folk Metal)

<https://www.youtube.com/watch?v=ZqQ8BZtisN8>

22. 1988. aastal Calgary OM kandis ta kostüümi, mida hiljem kutsuti sulgedega ujumistrikooksu. Pärast kehtis 15 aastat reegel, mis keelas esineda ilma seelikuta. **Kes?**

23. Eesti meistri slaalomis Tormis Laine auhinnakapist võib eri riikide medaleid leida. Näiteks on seal Liechtensteini, Taani, Leedu, Iirimaa, Austria ja 21. sajandil esimesena iseseisvunud saareriigi autasud. **Mis eksotilise saareriigi meistriks tuli Tormis Laine 2018. aastal?**

24. *Sic transit, gloria mundi!* Peale sportlike suursaavutusi müüs ta Valgas suitsu ja viina, kogus viiuleid ja tegeles poliitikaga. **Kes?**

25. Cambridge ja Oxfordi ülikoolide vaheline esimene mõõduvõtt küsitaval spordialal toimus 1873. aastal ühes Londoni klubis. 4. märtsil 2024 Londoni Automobile Club'is toimus 141. Varsity võistlus samade ülikoolide meeskondade vahel – tulemuseks viik. Cambridge takistas seega Oxfordi hiljutisi edusamme, et säilitada oma üldjuhtimist 60 võiduga 58 vastu, 23 viiki. **Nimetage spordiala!?**

FILM

26. Paparazzo foto Rooma tänaval aastast 1965. Just sel aastal spagettivesternide meister Sergio Leone filmis oma kuulsat "Il buono, il brutto, il cattivo" – "Hea, paha ja inetu". **Nimetage fotol nähtavad filmi peategelast kehastanud näitleja ja helilooja!?** Iga nimi annab punkti.

The Good, the Bad & the Ugly Finale

<https://www.youtube.com/watch?v=XP9cfQx2OZY>

27. Omar Sharif oli Egiptusest pärit meesfilmistaar. Keda ta mängis Columbia Pictures 1965. aastal valminud eluloolises pseudoajaloolises seiklusfilmis?

28. Just täna tähistab oma 71. sünnipäeva Pierce Brendan Brosnan: iiri näitleja, filmiprodutsent ja keskkonnakaitsja. Sünnipäevalaps on pärjatud paljude autasudega – tal on oma täht Hollywoodi kuulsuste alleel, aastatel 1995 – 2002 kehastas James Bondi. 2018. aastal linastunud ABBA muusikal põhinevas filmis *Mamma Mia* mängis ta kõrvalosas arhitekt Sam Carmichaeli. **Mis nimelise filmiauhinna ta selle osatäitmise eest sai?**

29. Heiki Ernitsa nägemus ühest Eesti filmist, mis esilinastus 2008. aastal ja kogus Eesti kinodes 50 369 vaatajat. **Nimetage see ajalooline draama!?**

30. Kes joonistab 2009. aastast pärinevat filmi "Püha Tõnu kiusamine" ?

TEHNILIST

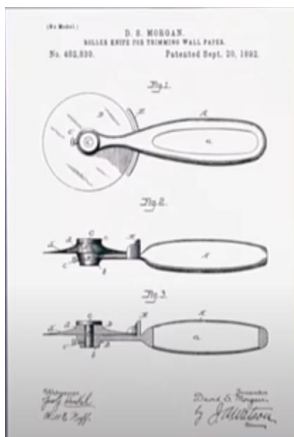
31. Lõuna-Aasias liikleb hulgaliselt mootoriga rikšasid, mis on oma nimetuse saanud kahetaktilise mootori helist

Kuidas neid kutsutakse?

Võib-olla Üllar Jörberg on abiks!?

<https://www.youtube.com/watch?v=3K0nnsuWLM4>

32. Just täna, aastal 1888, demonstreeriti esimest korda helisalvestust pöörleva kettakujulise plaadi abil – see pani aluse vinüülplaatide tootmisele. **Mis nimeline mees esitleb pildil oma horisontaalse kettaga fonograafi?** Vihjeks: just nii nimetas John Kennedy ennast kuulsas kõnes 26. juunil 1963.

33. Kõrvaloleval pildil näete 1892.aastal David Morganile väljastatud patenti. Tänapäeval kasutatakse seda põhiliselt pizza lõikamiseks. **Mille lõikamiseks patenteeritud lõikevahend oli algselt mõeldud?** Vanimad küsitava näidised Eestis pärinevad 18.sajandist ja asuvad Lohu mõisa härrastemajas.

34. Oma Uppsala ülikooli kasvuhoones võttis ta lihtsuse tõttu kohe kasutusele Anders Celsiuse 1742.aastal esitatud temperatuuriskaala, tõsi-küll, ta keeras skaala tagurpidi. Küsitav klassifitseeris primaatide hulka ka nahkhiired. **Nimetage taksonoomiale aluse pannud mees?!**

1707-1778

35. Millise Eesti aleviku Vanatehnika muuseumide keskusest hõlmab poole tuletõrjemuseum?

LOODUSEST

36. Kuningkobra (*Ophiophagus hannah*) on soomuseliste seltsi mürknastiklaste sugukonna pärisürknastiklaste alamsugukonna kuningkobra perekonna maoliik. Nagu nähtavast videost selgub, et kuningkobra ei ole toiduahela tipus – meemäger on vääriline vastane. **Mis on aga selle mao põhitoidus?** Kui põhitoidusest väheks jääb, lähevad loosi ka sisalikud, linnud ja närilised.

King Cobra Attacks Honey Badger - King Cobra Struggled To Escape The Honey Badger's Sharp Teeth

https://www.youtube.com/watch?v=H_6X8LlnTn4

37. Kägu (*Cuculus canorus*) on 2024. aasta lind. Esimesena kirjeldas teda teaduslikult just eelküsitud Linné 1758. *Peamiselt toitub kägu putukatest ja liblike röövikutest. Harvem sööb ta kiile, kilke, mardikaid, ämblikke, tiguseid ning veel harvem puuvilju. Võimalusel rüüstab kägu värvuliste pesi, süües nii mune kui ka väiksemaid poegi.* Just maikuus on käo põhitoiduseks vastne ehk konutõuk (vene k. vahel ka *hru'st'*): valge tõuk, kes elab mullas 4-5 aastat, esimesel suvel on tõuk 5-10 mm pikkune, neljandal või viiendal suvel juba 45-60 mm pikkune. Konutõugul on omapärane C-kujuliselt kõverdunud keha ja 3 paari rindmikjalgu. Hinnatud kalasööt. **Millise mardika (*Melolontha hippocastani*) vastne on konutõuk?** Küsitav on laialt levinud mardikas, 22-26 mm pikkune, heledate punakspruunide kattetiibade, musta pea ja pruuni eesseljaga.

38. *Paphiopedilum rothschildianum* kuulub maailma haruldasemate hulka, sest kasvab looduslikult ainult Borneo saarte põhjaosas, Kinabalu mäe ühel küljel – üsna piiratud alal. Varem ulatus taime hind 5000-6000 dollarini, mistõttu kutsuti seda rahvasuus "Kinabalu kullaks". **Mis lillede sugukonda ta kuulub?**

39. Koonus küsimus I vihje 3 punkti

Kuidas nimetatakse sunniitidest berberi rahvast, kes elab Maroko kirdeosas? Nad jagunevad 19 rühmaks või sotsiaalseks üksuseks: 5 läänes piki Vahemere rannikut, 7 keskses, 5 idas ja 2 kagupoelses kõrbepiirkonnas. Rahva nimetus araabiakeelselt -"haritava ala serv".

Kollasega nende leviala, punasega küsitavate soovitava vabariigi kaart ja lipp; ja viimane vastuhakk hispaanlastele 1920.

Mäetaguse mäluänguturniiri 21.hooaja VI voor FINAAL
16.05.2024

39. Koonus küsimus II vihje 2 punkti

Kuidas nimetatakse lühikest pidevalt korratavat muusikalist fraasi ?

Rock VS Metal (Guitar Battle)

*<https://www.youtube.com/watch?v=X8GjbhvJbi4>
al 10 sek*

Mäetaguse mäluänguturniiri 21.hooaja VI voor FINAAL
16.05.2024

39. Koonus küsimus III vihje 1 punkt

Kuidas saab teisiti nimetada geograafias korallrahu?

Suur Vallrahu

40. Koonus küsimus I vihje 3 punkti

Mis rahvusest on Edmond Dantes'i armastatu Mercedes Herrera, kiljem Mercedes Mondego Alexandre Domas' romaanis "Krahv Monte-Cristo"?

(The Count of Monte Cristo) Edmond & Mercedes ♡ Evenstar 🔍

<https://www.youtube.com/watch?v=LmBBkHb9RkE>

Mäetaguse mälumänguturniiri 21.hooaja VI voor

16.05.2024

40. Koonus küsimus II vihje 2 punkti

Mis rahvusest oli Salvador Domingo Felipe Jacinto Dalí i Domènech, Púboli Dalí markiis (1904 – 1989), tuntud kui Salvador Dalí?

Mäetaguse mälumänguturniiri 21.hooaja VI voor

16.05.2024

40. Koonus küsimus III vihje 1 punkt

Küsitav rahvus on välja kujunenud romaniseerunud ibeeridest ja keltidest, kelle hulka hiljem segunes germaani hõime. Hispaanias elab neid üle 11 miljoni ja nad on traditsiooniliselt katoliiklased. Nimetage rahvus!?

Lipp

vapp